

Euskadiko kontsumorako eta ereiteko patataren sektore-plana

Plan sectorial de patata de consumo y siembra en Euskadi

araba
foru aldundia
diputación foral

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

ELIKADURA, LANDA GARAPEN,
NEKAZARITZA ETA
ARRANTZA SAILA

DEPARTAMENTO DE ALIMENTACIÓN,
DESARROLLO RURAL,
AGRICULTURA Y PESCA

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

ELIKADURA, LANDA GARAPEN,
NEKAZARITZA ETA
ARRANTZA SAILA

DEPARTAMENTO DE ALIMENTACIÓN,
DESARROLLO RURAL,
AGRICULTURA Y PESCA

DIAGNOSTIKOA

Testuingurua

Patataren laborantza oso esanguratsua izan zen XX. mendean Arabako nekazaritza-sektorean.

Laborea garatzeko egokiak ziren klimatologiak, altimetriak eta edafologiak, nekazarien apustuarekin batera, beste eragile batzuen inplikazioa bultzatu zuten.

Erakundeek ikerketa eta garapena sustatu zituzten, eta Arabako ereiteko patata erreferente bihurtu zuten Estatu mailan.

Espainia EEEEn sartu zenetik (1987), laborantzaren gainbehera hasi zen, atzerriko merkaturatzaile lehiakorragoak sartu baitziren.

Patataren sektoreak ez du Merkatu Antolakunde Bateraturik (MAB), ezta Estatu mailako lanbide arteko egiturarik ere, eta ekoizpenean eta prezioan gorabeherak eragiten ditu.

Laborantzaren tradizioak elikagai-industriaren garapena bultzatu du, produktuaren manufakturaziora bideratuta. Enpresa horietako batzuk merkatu nazionaleko operadore nagusien artean daude, Arabako elikagaien eta edarien industriaren fakturazioa % 7 eta % 10 artekoa dela zenbatetsita.

DIAGNOSTIKOA

Patataren egungo egoera Araban

Patataren NAE 2023

8.809

mila €

Nekazaritza guztiaren % 3,4

Landutako azalera

% 1,8

estentsiboa

669 Kontsumorako ha +
475 Ereiteko ha

Nekazariari ordainketa 2024

0,28

€/Kg

Gorabehera handien
mende

Espainiako inportazioak

1,2M

tona/urte

% 75 Frantzia (kontsumoa)
% 67 Herbehereak (ereitea)

- Ekoizpen-kostuak nabarmen igo dira azken 4 urteetan (energia, haziak, ongarriak eta fitosanitarioak)
- Patataren ekoizpenak arriskuak hartzen ditu, prezio-gorabeherengatik eta eragin meteorologikoagatik
- Espainiak ~ 1,2 milioi tona inportatzen ditu urtean bere barne-eskaria hornitzeko
- Kontsumorako patataren inportatzaile handiena Frantzia da (% 75), eta ereiten duena Herbehereak (% 67)

DIAGNOSTIKOA

Merkatua eta Kontsumo Joerak

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

ELIKADURA, LANDA GARAPEN,
NEKAZARITZA ETA
ARRANTZA SAILA

DEPARTAMENTO DE ALIMENTACIÓN,
DESARROLLO RURAL,
AGRICULTURA Y PESCA

KONTSUMO JOERAK

- Patata freskoaren kontsumoak beheranzko joera erakusten du, baina inportatutako bolumenak konpentsatu egiten du.
- Komenentziarekin lotutako elikagai eraldatuen kontsumoa handitzea
- Patata freskoa: garbituta merkaturatzen da, uzta osteko barietatea eta manipulazioa baldintzatuta
- Industriarako patata: eraldaketarako barietateen eskari gero eta handiagoa (izoztua, frijitua, pasteurizatua, IV eta V gama)

INDUSTRIA ARABAN

- Hautaketan, arrabotatzean, garbitzean, ontziratzean eta eraldatzean finkatutako enpresa-sarea
- Arabako elikagaien eta edarien industriaren % 7-10 bitarteko fakturazioa
- Arabako ekoizpena ez da iristen EAEko biztanleen eskaerari erantzutera
- Azken bezeroak tokiko jatorriko produktua bilatzen du, prezio onean eta kalitatearekin
- Gero eta lehentasun handiagoa produktu jasangarriarekiko eta hurbiltasunarekiko

AMIA ANALISIA

Ahuleziak

A

Giza faktorea

- Eskulanaren eskasia maila guztietan
- Belaunaldi-erleborik eza
- Gogorik eza eta jarduera uztea

Produktua

- Laborantza-azalera txikia
- Aldi baterako eta arrisku handiko laborantza
- Brexit-aren ondoren ziurtatutako hazirik ez izatea
- Kanpoko barietateen mendekotasuna

Merkatua

- Erregulaziorik gabeko prezio gorabeheratsuak
- Merkatua Europako iparraldetik ematen da

Baliabideak/Erakundeen laguntza

- Makinak eta teknologia eskuratzeko zailtasuna
- Hasierako inbertsio handia
- Lurzati txikiak
- Ureztatzeko ahalmena gutxiegia erabiltzea

AMIA ANALISIA

Mehatxuak

M

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

ELIKADURA, LANDA GARAPEN,
NEKAZARITZA ETA
ARRANTZA SAILA

DEPARTAMENTO DE ALIMENTACIÓN,
DESARROLLO RURAL,
AGRICULTURA Y PESCA

Fitosanitarioak

Debeku fitosanitarioak alternatiba argirik gabe, bereziki ereiteko patataren kasuan

Klima-aldaketa

Gero eta zaurgarritasun sanitario eta agronomiko handiagoa. Lurzorua zaintzea faktore kritiko gisa

Kanpoko lehia

Beste eskualde ekoizle batzuen lehia eta inportazioak. Holandako enpresen potentzia

Aldaketa sozialak

Lan-merkatuko aldaketa, lurrik eza beste jarduera batzuen lehiagatik

Gaixotasun berriak

Ereiteko eta kontsumitzeko patatetan gaixotasun berriak edo berrsortzen ari direnak agertzea

Kontsumo-ohiturak

KHko dieta baxuetara aldatzea. Jarduten ez bada, sektorea desagertuko da, ezagutzen den moduan

AMIA ANALISIA

Indarguneak

I

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

ELIKADURA, LANDA GARAPEN,
NEKAZARITZA ETA
ARRANTZA SAILA

DEPARTAMENTO DE ALIMENTACIÓN,
DESARROLLO RURAL,
AGRICULTURA Y PESCA

Laborantza errentagarria

Ereiteko zein kontsumorako patatetan frogatutako errentagarritasuna

Eskaera egonkorra

Ereiteko nahiz kontsumorako patataren eskari handia

Kooperatiba indartsuak

Katea indartzen duten esperientzia duten kooperatibak: merkaturatzea, biltegiatzea eta banaketa

Lurzoru aproposak

Lurraldean laborea garatzeko aldeko baldintza edafologikoak

Aitortutako kalitatea

Jatorri- eta kalitate-bereizgarriak. Hazian kalitate ona lortzeko gaitasuna

Industria garatua

Industria- eta eraldaketa-sektore finkatua. Merkaturatze-kanal helduak

Erakundeen babesa

Jarraipen, kontrol eta ziurtapen zerbitzua. Tokiko teknologia- eta ikerketa-zentroak

Belaunaldien ezagutza

Aurreko belaunaldietako ezagutza metatua aprobetxatzeko potentziala

Berrikuntza eta Teknologia

- Barietate-berrikuntza: kalitatea eta erresistentzia
- Doitasunezko nekazaritza
- Sektorearen digitalizazioa
- Hazkuntza maneiatzeko berrikuntza
- Kostuak optimizatzea eta errendimendua handitzea

Merkatua eta produktua

- IV. eta V. gamako hazkundera
- Lehentasuna produktu jasagarri eta lokalagatik
- Merkataritza-defizita aukera gisa
- Kalitatezko produktuaren eskaria
- Talentuaren gaikuntza eta fidelizazioa

Antolaketa eta laguntza

- Lanbide arteko kontzentrazio tipoa
- Nekazaritzako aseguruak egokitzea
- Konpentsazio-funtsa berreskuratzea
- Azpiegituren mekanizazioa
- Ekoizpena antolatzeke beste modu batzuk

ESTRATEGIA ETA HELBURUAK

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

ELIKADURA, LANDA GARAPEN,
NEKAZARITZA ETA
ARRANTZA SAILA

DEPARTAMENTO DE ALIMENTACIÓN,
DESARROLLO RURAL,
AGRICULTURA Y PESCA

Plan sektorialaren helburuak

HELBURUA NAGUSIA: Arabako patataren balio-katea indartzea maila globalean, bai ereiteko patatari dagokionez, bai kontsumorako patatari dagokionez

Landatutako azalera handitzea

Ereiteko patata eta jateko patata

Kalitatea eta errendimendua handitzea

Ereiteko patata eta jateko patata

Ekoizpen-katea egokitzea

Merkatuaren eskariei

5 Esku-hartze ardatzak: Ezagutza · Iraunkortasuna · Azpiegiturak · Posizionamendua · Gobernantza

A ardatza: Ezagutza

1 Ezagutza sortzea

HAZiren behatokia,
sektoreko behatoki tekniko
gisa

2 Prestakuntza- programak

Nekazari-entzako eta
teknikari-entzako
prestakuntza. Ekoizle
espezializatuaren urteko
ikastaroa

3 I+G+b landa-eremuan

Neikerren ereiteko patata-
lerroa. Doitasunezko
nekazaritza

4 Ezagutza trukatzeara

Nekazari-entzako, teknikari-entzako eta
adituen arteko ezagutza-
sarea (AKIS)

5 Ikuskatzaile-taldea

Ereiteko patataren berariazko
ikuskapena: kalitatea eta laguntza

6 Proiektu pilotuak

Iturrietako Faro finka. Teknika eta
barietate berriak baliozkotzea

7 I+G+b akordioak

Nazioarteko aliantzak Neikerren bidez
(EAPR)

B eta C ardatzak: iraunkortasuna eta azpiegiturak

B. Iraunkortasuna

- 8. Minituberkuluen aseguramendua (Neiker)
- 9. Nekazaritza eta ingurumeneko laguntzak mantentzea (NPB)
- 10. Produktu fitosanitarioak berrikustea
- 11. Uraren erabilera optimizatzea
- 12. Nekazaritzako asegurua sustatzea
- 13. Gazteak sektorean sartzea
- 14. Eskulaneko baliabideen zuzkidura

C. Azpiegiturak eta ekipamendua

- 15. Ustategiak modernizatzeko inbertsioa
- 16. Inbertsio berritzailea/teknologikoa (Handitu Innova)
- 17. Makineriaren erabilera partekatua sustatzea (CUMAS)
- 18. Laguntzen irisgarritasun unibertsala
- 19. Produktua kudeatzeko, kontserbatzeko eta balorizatzeko inbertsioak (Lehiatu)

D eta E ardatza: Posizionamendua eta Gobernantza

B. Posizionamendua

20. "Arabako patata" JDB

Estatuan eta Europan kalitate-erreferentzia gisa prestigioa berrezartzea

21. Kontsumorako patataren sustapena

Elikadura-hezkuntza, programa gastronomikoak, elikagaien industria

22. Merkatu-eskari berriak

IV eta V gama, izoztua, prozesatua. 0 kilometroko sektore osoa

E. Gobernantza

23. Sinplifikazio administratiboa

Karga burokratikoak murriztea, rol instituzionalak argitzea

24. Sektorearen egituraketa

Formula asoziatiboen bidez egituratzea, interlankidetzak

25. Elkarriketa sektorialeko foroa

Patata-mahaiaren jarduera handiagoa sektorearekin eta administrazioarekin

26. Idazkaritza Teknikoa

Planaren koordinaziorako eta jarraipenerako unitate operatiboa

27. Aginte-taula

Betetze-maila eta inpaktua ebaluatzeko funtsezko adierazleak

Planaren neurriak eta Aurrekontua

Ardatza	AD	Neurria	Jabea	Aurrekontua
A	1	Ad hoc ezagutza sortzea	HAZI	50.000 €
A	2	Sektorerako prestakuntza-programak	HAZI / NEIKER	200.000 €
A	3	I+G+bren garapena landa-eremuan	NEIKER	400.000 €
A	4	Barne-ezagutza trukatzeari	EJ	6.000 €
A	5-7	Ikuskapena + Pilotuak + I+G+b akordioak	EJ / NEIKER	400.000 €
B	8	Minituberkuluen aseguramendua	NEIKER	1.000.000 €
B	9	Nekazaritza eta ingurumeneko laguntzak NPB	AFA	500.000 €
B	10-12	Fitosanitarioak + Ura + Nekazaritzako aseguruak	AFA / NEIKER	-
B	13	Gazteak sartzea	EJ / AFA	1.000.000 €
B	14	Eskulanaren zuzkidura	EJ / AFA	-
C	15	Modernizazioan inbertitzea	AFA	-
C	16	Inbertsio berritzailea/teknologikoa	EJ	1.500.000 €
C	17-18	Makineria partekatua + Irisgarritasuna	AFA / EJ	-
C	19	Produktuaren kudeaketa eta balorizazioa	EJ	4.000.000 €
D	20	"Arabako patata" JDB	EJ / HAZI	50.000 €
D	21	Kontsumorako patataren sustapena	EJ / HAZI	250.000 €
D	22	Merkatu-eskari berriak	SEKTOREA	-
E	23-27	Sinplifikazioa + Egituraketa + Foroa + Idazkaritza + Aginte-aula	EJ / AFA / SEKTOREA	-
			AURREKONTUA GUZTIRA G. G.	9.356.000 €

Adierazleen taula eta jarraipena

Mikro helburua	Adierazlea	Oraingoa (25)	Tartekoa (28)	Helmuga (30)
1. Azalera handitzea	Ereiteko patataren azalera (Ha)	475 ha	550	712,5
	Kontsumorako patataren azalera (ha)	669	800	1.000
2. Kalitatea eta errendimendua handitzea	Ereintzaren errendimendua (kg/ha)	13.107	15.375	15.759
	Gaixotasunagatik baztertutako ha-en %	% 10,5	% 3	% 2
	Ereiteko ziurtagirien kg	5,3M	7,3M	9,7M
3. Katea merkatura egokitzea	JDBa sortzea	0	1	1
	Erreferentzia kopurua merkatuan	5	8	10

Espero den inpaktua

Ereiteko patata

Premisa: +% 50 ekoizpena 5 urtetan (% 25 barietate propioak)

Egungo ekoizpena

5.500 t/urte

Egungo balioa

3,85M €

Bolumen berria

8.250 t

Balio berria

5,78M €

- Balio-igoera: +1,93M €/ urte
- Tokiko BPGaren eragina (x1,8): +3,47M €
- Inportatutako hazien mendekotasuna murriztea
- Lehiakortasun-posizionamendu nazionala

Kontsumorako patata

Premisa: 5 urtean 1.000 ha arte berreskuratzea

Egungo ekoizpena

32.000 t/urte

Egungo balioa

12,8M €

Bolumen berria

47.761 t

Balio berria

19,1M €

- Balio-igoera: +6,3M €/ urte
- Tokiko BPGaren eragina (x1,8): +11,35M €
- Sektorean sartutako 20 gazte
- JDB berria: 1M € sustapenean

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

ELIKADURA, LANDA GARAPEN,
NEKAZARITZA ETA
ARRANTZA SAILA

DEPARTAMENTO DE ALIMENTACIÓN,
DESARROLLO RURAL,
AGRICULTURA Y PESCA

araba álava
foru aldundia diputación foral